

7. Iteratè hujus Avenionensis Synodi can. 5. novam indicat in Ecclesia introductionem circa carnium abstinentiam diebus Sabbati. Atque ut ab antiquioribus exordiamur, consulto quæ de jejuniis Sabbatorum superius adduxi ad Laodicenæ Synodi can. 50. ubi ostensum est, Sabbatorum jejunia apud Orientales Ecclesias pro nefariis fuisse habita, eo solo excepto quod ante Pascha occurrat. Ex adverso, Sabbatorum jejunia Romæ fuisse religiosissime servata: ceteris vero per Occidentem locis, alicubi fuisse præcepta, & alicubi relicta libertati fidei. Sane hoc liquido constat, neque in urbe Roma, neque alibi usquam fuisse indicta Sabbatorum à Pascha diebus adque Pentecosten ulla jejunia: id enim asserunt Tertullianus lib. de Corona milit. cap. 3. *Die Dominico jejuniis nefas ducimus: vel de geniculis adorare. Eadem immunitate a die Pascha in Pentecosten usque gaudemus*, Sanctus Ambrosius relatus dist. 76. can. 8. *Per hos quinquaginta dies nobis est jugis & continuata festivitas, ita ut omni tempore, neque ad observandum inducimus jejunia, neque ad exorandum Deum genibus succidamus*. Et subinde pergit: *Instar ergo Dominice, toto quinquaginta dierum curriculo celebrantur, & omnes isti dies velut Dominici deputantur, resurrectio enim Dominica est*. His suffragantur Hieronymus epist. ad Lucinium Batium; Augustinus epist. ad Casulanum, & ad Hieronymum; Leo Magnus serm. 4. de Jejunio Pentecost. *Ad hanc ergo utilitatem nos dilectissimi præsentis tempus imitat, ut a resurrectione Domini usque ad adventum Spiritus sancti quinquaginta diebus emensis, quos in lætitia præcipue festivitatis exegimus, ad jejuniorum remedia recurramus*. Eadem iterat S. Leo in sermone de festo ipso Pentecostes. Testis quoque locuples est Cassianus collat. 21. cap. 11. & 19. ipsa itaque Vigilia Pentecostes a jejuniis immunis erat. Sabbatis quidem Quadragesimæ apud Gallos jejunii consuetudinem viguisse, compertum fit per Agathensem can. 12. & per Aurelianensis Concilii IV. can. 2. at reliquis anni Sabbatis nulla fuisse indicta jejunia probatur can. 9. Marticensis Concilii I. ita facientis: *Ut a Feria Sancti Martini usque ad Natale Domini secunda & quarta & sexta Sabbati jejunetur, & sacrificia quadragesimali ordine debeant celebrari*. Hæc jejunia in Galliam primum inveniit Sanctus Perpetuus Turonensis Præsul, ut ipse perhibet Gregorius Turonensis lib. 10. hist. Franc. cap. 31. *A depositione, inquit, Sancti Martini, usque ad Natale Domini, terna in septimana jejunia; & tamen ab hac districtiore post Quadragesimam jejunii observatio Sabbata excludebantur*. Tandemque Gregorius Papa septimus, si non Sabbati jejunia per annum, at faltem his diebus ab usu carnis abstinentiam omnibus corpore sanis injunxit. Ejus habetur decretum de consecr. distinet. 5. c. qua. dies Sabbati. Sed parum viguit hæc præceptio, atque eo demum relaxatio processit, ut indulta ceteris abstinenti aut comedendi libertate, districtio illa solos alligaverit Ecclesiarum Ministros, ut ex hoc liquet Avenionensi canone his verbis concepto: *Statuimus, quod Clerici beneficiati, aut in sacris Ordinibus constituti, ab inde in antea semper in diebus Sabbatis pro honore Beate Mariae carnibus abstineant, nisi ex causa necessitatis, de qua comedentis conscientia relinquantur, vel nisi Festum Natalis Domini in die Sabbati contigerit evenire*. Hanc ipsam verbis sanctionem renovavit Concilium Vaurense anni 1368. trium provinciarum Narbonensis, Tolosane, & Auxitanæ, can. 90. pariterque Concilium Biterrense ann. 1351. can. 7. *Exhortamur in Domino omnes Clericos beneficiatos, aut in sacris Ordinibus constitutos, quod ab inde in antea semper in diebus Sabbati a carnibus abstineant, nisi ex causa necessitatis, vel Festum Natalis Domini in die Sabbati contigerit evenire*. Pervicit tamen ineunte sæculo decimo quinto, ut quæ obligatio ex generali Gregorii VII. constitutione fuerat in Laicis per non usum intermota, instaurato demum usu revixerit, ipsosque Laicos pari cum Ecclesiæ Ministris nexu astrinxerit.

CONCILIIUM VAURENSE III.

Provinciarum, Narbonensis, Tolosane
& Aufcensis anni a Christo
1368.

URbani Papæ V. litteræ ad Petrum Narbonensem Archiepiscopum de celebrando Provinciali Concilio:

1. Sacrorum Canonum testatur auctoritas, quod olim Sancti Patres tam Romani Pontifices, quam alii Ecclesiarum Prælati curam solertem super gregem Dominicam exercentes, de celebrandis Conciliis, in quibus de extrahendis vitiis & plantandis virtutibus tam in Clero, quam

in populo, ac de conservanda libertate Ecclesiastica, de statu quoque Ecclesiarum & piorum locorum dirigendo, salubriter agebatur, fuerunt plurimum studiosi, ex iisque status Ecclesiasticus in spiritualibus & temporalibus multum crevit. Sed pro dolor! succrescente paulatim Prælatorum desidia, omniſaque continuatione Conciliorum hujusmodi, pullulant vitia, crescit indevotio populi, præfata libertas minuitur, cultus divinus negligitur, irrogantur a laicis Clero gravamina, & in temporalibus bonis, ad divinum deputatis obsequium, sentitur non modicum detrimentum. Oprantes igitur quod tantis malis in tua Provincia per salutem tuam ac tuorum fratrum providentiam occurratur, fraternitatem tuam Apostolicæ sollicitudinis studio excitamus ac requirimus & hortamur, attente per Apostolicam tibi scripta mandantes, quatenus Concilium tuum Provincia, in quo de iis, que pro laude Dei ac utilitate Ecclesiarum & piorum locorum, necnon Cleri, & populi fuerint utilia & opportuna, provida examinatione tractetur, & provideatur, quam cito & commode poteris, studeas convocare, nobis de convocazione hujusmodi, cum eam feceris, & demum de gestis in eodem Concilio rescripturus, ac tu & Suffraganei tui favore Apostolicum in iis, in quibus illam reputabis utilem, sinceriter postulatis. Datum Avenione 7. Kalendas Decembris, Pontificatus nostri anno tertio. Sequuntur deinde fuit ejusdem Summi Pontificis rescriptum ad eundem Narbonensem, simul ad Goffredum Tolosanensem Archiepiscopos, ambobus desiderantibus consentiens, ut in locum amborum consensione designatum, Synodum simul cum suis Suffraganeis Præsulibus celebrarent. Istit vero fe lubens adjunxit cum suis Comprovincialibus Arnaldus Archiepiscopus Aufcitanus, qui cum per se interesse nequirit, Vicarium suum misit Philippum Abbatem Sorcinii.

3. Primis Canonibus statuuntur, & factus exponuntur Catecheses, quibus plebes a Parochiis imbuti & doceri sacra jubet Synodus: tum leges præscribuntur in Synodo servandæ.

Can. XII. Statuimus, quod quicunque contra Ecclesiasticas consuetudines, libertates, seu observantias antiquas, statuta, banna, prohibitiones vel præconizationes, aut præcepta scienter fecerint, aut fieri procuraverint, aut servari, seu faciendis vel servandis in hoc consilium vel opem directe vel indirecte præstiterint, per Diocesanos locorum aut Officialis vel Procuratores eorum, præsentis auctoritate Concilii moneantur, ut infra quindecim dies a tempore monitionis hujusmodi numerandos, statuta, banna, prohibitiones, præconizationes & præcepta hujusmodi cum effectu debeant revocare, ad eo similia nunquam ulterius progressuri: alioquin excommunicationis sententia, quam ex nunc ipsos ferimus, sint ligati.

Hoc idem decreverat Concilium Avenionense anni 1326. can. 55. & anni 1337. can. 65.

3. Can. XIV. Item quia ex pravo abusu in quibusdam provinciarum nostrarum partibus inolevit, quod Nobiles plerumque, & interdum alii colligationes, societates, & conjurationes faciunt, tam canonicas quam humanas legitime interdixit semel in anno sub Confratris nomine se in loco aliquo congregantes, ubi congregationes, conventicula & colligationes faciunt, & pacta juramento vallata inveniunt, quod se adversus quoscunque Dominos suos ad invicem adjuvant, & interdum veste consimili cum aliis quibus signis exquisitis vel caracteribus induentes unum aliquem Majorem inter se deligunt, cui jurant in omnibus obedire, ex quibus justitia offenditur, mores & depre-dationes sequuntur, pax & securitas exulant, innocentes inopes opprimuntur, & Ecclesiæ & Ecclesiasticæ persone, quibus tales oppido sunt infesti, in personis, juribus, & jurisdictionibus, injurias diversas & damna plurima patiuntur: Non volentes iis ausibus persistere & conatibus perversis extemplo occurrere, & remedio possibili providere, atque a peccato subditos nostros, prout ex Pastoralis incumbit officio, cohibere, auctoritate præsentis Concilii, omnes conventiculas, colligationes, societates & conjurationes, quas Confraternitates & Confraternitas appellant, ab olim factas per Clericos aut Laicos, cujuscunque gradus, status, dignitatis vel conditionis existant, necnon prædictas conventiones, ordinationes, & pacta inter eos inita & habita irritamus, dissolvimus, & cassamus, & cassas, & cassa, irritas & irrita nunciamus, decernentes omnia juramenta super observandis prædictis præfata, aut illicita aut temeraria: nullum teneri volumus ad observantiam eorumdem: a quibus juramentis eos etiam relaxamus. Ut tamen pro inuito juramento a suis Confessoribus penitentiam suscipiant salutarem, auctoritate prædicta prohibentes eisdem sub excommunicationis pena, quam venientes in contrarium postquam præsentis statutum

in Ecclesiis, quarum sunt Parochias, fuerit per duos dies Dominicos publicatum, incurrere volumus ipso facto, quod occasione prædictarum colligationum, societatum, conventionum, & juramentorum, abinde in antea simul non conveniant, hujusmodi confraternitates non faciant, alter alteri non obediat, nec præstat adiutorium, nec favorem: nec vestes signo rei jam damnatae præbentes deferant: nec se Confratres, Abbates, vel Priores prædictæ societatis appellent: quinimo infra decem dies, a tempore prædictæ publicationis, uniusquisque alios, quantum est in eo, a prædictis juramentis relaxet, & se nolle de prædicta societate ulterius existere publice protestetur. Prohibemus etiam, quod amodo tales conjurationes, conspirationes, conventicula etiam sub nomine Confratris non fiant. Alioquin & de facto attentatas cassamus & irritamus: & facientes & attentantes excommunicationi, a qua nisi per suum Ordinarium, præterquam in mortis articulo, nullatenus absolvantur, volumus subjacere. Per hoc autem Confraternitates olim in honorem Dei, & B. Mariæ, & aliorum Sanctorum: & pro subsidiis pauperum introductas, in quibus conjurationes & juramenta non intervenerunt hujusmodi, non intendimus repro-bare.

Nefarias item Confraternitates damnarunt Avenionensis Concilia anni 1336. can. 27. & anni 1337. can. 43. Vid. in Pandectis lib. 47. tit. de Collegiis & corporibus illicitis, c. 1. sic decernit: *Qui illicitum collegium usurpaverit, ea pona tenetur, qua tenetur ii qui hominibus armatis loca publica vel Tempa occupasse iudicati sunt*.

Can. XV. Irrefragabili constitutione sancimus, ut quicunque electionem, possessionem, presentationem, seu quamvis aliam provisionem canonicam de beneficio, vel dignitate, vel administratione Ecclesiarum injuste impediant, patenter vel clam: & cuncti qui per se vel alios gravare presumpserint electores, postulatores, provisores, presentatores, in personis, vel beneficiis, vel aliis suis bonis Ecclesiasticis, Monasteria, aliave loca pia, consanguineos vel bona prædictorum, pro eo quod rogati seu alias induiti, cum pro quo rogabantur seu inducebantur, eligere, seu presentare, vel postulare aut ei prouidere noluerint, sint excommunicationis vinculo ipso facto immodati. Et ultra hoc, si Clerici, vel Regulares fuerint, sint ipso facto per annum fructibus beneficiorum, que obtinebant, privati. Et si laici fuerint, prædictam excommunicationis sententiam incurrant, a qua non possint, præterquam in mortis articulo, nisi ab eorum Ordinario satisfactione præhabita absolvi. Similia constituerat Concilium Aufcitanum ann. 1300. can. 1.

Can. XVI. Statuimus, quod quicunque fraudulentè procurat impedimenta fieri super pacifica possessione obtinenda beneficii sibi collati, vel impedimentum oppositum repellere desinit negligenter, ultra penas a jure præscriptas excommunicationis sententia sit ligatus. Hoc ipsum decreverat Aufcitanum Concil. can. 8.

4. Can. XVII. Hujus sacri Concilii edito statuimus, quod si quis beneficium, cui cura imminet animarum, propria auctoritate vi occupaverit, seu se scienter intruserit in eodem, ipso jure privatus existat beneficio, quod cum cura simili primitus obtinebat. Item si quis voluntate propria violenter dignitates, personarum, aut quatuorque alia beneficia Ecclesiastica occupare presumpserit, eo ipso privatus existat jure, si quod sibi competebat primitus in eisdem.

Hæc desumpta sunt ex commemorati Aufcitanii Concilii can. 4. & 5. Antiquioribus canonibus cautum fuit, ut elactus, qui ante confirmationem aut institutionem a Prælato faciendam beneficium recipit, hoc est, in possessionem ejus se immittit, aut illius se administrationi ingerit, electionis suæ jure excidat: c. qualiter, & c. bona memoria, & c. nostri, de election. & c. cum jam dudum, de præbend. c. avaritia, de elect. in 6.

5. Can. XXV. Statuimus insuper, quod nullus Archiepiscopus de causis matrimoniorum vel sponsaliorum cognoscere, vel circa ea censura Ecclesiastica uti valeat, sine mandato sui Archiepiscopi vel Episcopi speciali. Et si quod prescriptum secus fuerit, viribus careat ipso facto: nisi de prescripta legitima consuetudine, aut privilegio, aliud sit obtentum.

Hoc ipsum verbatim constituerat Concilium Marcianum anni 1326. can. 4. causæ namque matrimoniales gravissimas & intricatas difficultatibus refertæ sunt, ut merito asserat Augustinus lib. 1. de adulterinis coniugiis, cap. 25. *Questionem de conjugis obscurissimam & implicatissimam esse non scio, nec audeo profiteri omnes finis ejus, vel in hoc Opere, vel in alio me adhuc explicabuntur, Notitia Ecclesiastica.*

casse, vel jam posse, si urgeat, explicare. Quomobrem hoc ipsum Vaurense Concilium can. 27. districte mandat, ne Archiepiscopi, vel Episcopi causas matrimoniales dijudicent, nisi adhibitis, quantum fieri poterit, peccatissimis canonum viris.

6. Can. XXXI. Item statuimus, quod ex quo per propriam civitatem & diocesim lata per Prælato aliquem excommunicationis, suspensionis, vel interdicti sententia fuerit publicata, & ibidem exigente rebellione ac inobedientium duritia per decem dies extiterit solemniter, & publice aggravata, licitum sit eidem Prælato hujusmodi auctoritate Concilii ceteros Episcopos & Prælatos requirere, ut dictas sententias; quarum tenores & causas declarat in scriptis, in suis districtibus servent & faciant servari, publicent & faciant diebus ad hoc congruentibus publicari. Et Prælatus super hoc requisitus obtinere teneatur.

Talia statuerat haud multo pridem Concilium Avenionense primum can. 6. & secundum, can. 7. Idque jus ab primævis Ecclesiæ sæculis dimanasse constat ex ecumenicorum Synodorum Nicænæ primæ canon. 6. & Sardicenis can. 13. Vide in Decreto, c. fervetur ista 12. q. 2.

6. Can. XXXVI. Item quod nullus Dominus temporalis, judex, seu delegatus ejusdem, cuiuscunque conditionis, status aut dignitatis existat, Clericum, aut personam Ecclesiasticam aliquo modo coram se super criminalibus causis, aut personalibus citet, vel citari faciat, seu quoquo modo distringat, exceptis feudilibus, in casibus a jure concessis. Quod si fecerit, & in hoc persistierit, & infra octo dies se non correxerit, & quod incante presumpserit, non relaxaverit, ex tunc excommunicationis sententiam incurrat. Similem penam excommunicationis partes, ad quarum instantiam trahuntur, incurrant, ad iudicium seculare advocantes. Item quod de excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententiis, scilicet an iuste late fuerint vel injuste, vel de aliis causis spiritualibus, vel Ecclesiasticis, seu ad forum Ecclesiasticum de jure vel antiqua consuetudine & observantia spectantibus se nullatenus intromittant, nec iudices Ecclesiasticos, vel personas super iis recurrentes ad illos in hujusmodi quomodolibet impediant, vel perturbent, nec super prædictis dent auxilium, consilium, vel favorem. Alias prædicta excommunicationis sententia sint ligati: & locus ubi contra statutum hujusmodi per supradictos Judices, Bailivos, Consules & Officialis, & quemvis alium temporalem, aliquid factum fuerit, Ecclesiastico subjaceat interdicto. A qua quidem sententia irretiti, eadem nullatenus absolvantur, nec interdictum relaxetur hujusmodi, nisi satisfactio prius facta fuerit vel impensa. Et locus ubi contra constitutionem præsentem aliquid fuerit per temporales Officialis ordinatum, eo ipso sit Ecclesiastico suppositus interdicto, donec omnia cum effectu fuerint revocata.

Eadem prorsus constituerat Avenionense Concilium anni 1326. can. 9. Frustra vero contineretur excommunicatus, suspensus aut interdictus, si per vim aut metum iudicem Ecclesiasticum adigere crederet ad penam hujus relaxationem: enim vero hujusmodi si fieret revocatio, nulla foret, quin etiam novum aculeum, novum vinculum, novamque vim ad censuras adungeret præcedentes. Idque jam occuparant, qui proxime antecedit, Vaurense can. 15. ita statuens: *Quicumque iudices Ecclesiasticos ordinarios delegatos vel subdelegatos, absolutionis vel relaxationis cuiuscunque excommunicationis, suspensionis vel interdicti sententiarum beneficium impendere vi vel metu compulerint, per locorum Ordinarios excommunicati publice nuntientur: & dictum absolutionis vel relaxationis beneficium denunciatur publice aliquatenus non tenere*. Similem vim adhibitam legitimus ab Henrico Germanorum Rege erga Paschalem Papam II. quem Romæ cum Cardinalibus in custodia detinebat, ut quæ liberat ab ipso extorqueret: sed inde gravior crevit emeritque impii Principis reatus & condemnatio.

7. Can. XXXVII. Hujusmodi insuper Concilii sacra & perpetuo valitura constitutione sancimus, quod nulli publice excommunicati in Judices, Consules, Rectores, Bailivos, Potestates, Assessores, vel Notarios, aut ad quavis Officia publica assumantur quomodolibet, nec etiam admittantur. Et si de facto admitti fuerint, sententia per tales, vel eorum aliquem, & quicumque processit per eos, vel eorum aliquem, vel eorum auctoritate in iudicio, vel extra habitum, & monumenta coram ipsis per ipsos facta, sint nulla ac irrita ipso jure.